

Zagadkowy rękopis muzyczny PL-Pu Rpm7642 i znaleziony w nim spis muzyków jezuickich z pierwszej połowy XVIII wieku*

A mysterious musical manuscript PL-Pu Rpm7642 and the list of Jesuit musicians from the first half of the 18th century

Magdalena Walter-Mazur

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Muzykologii

 <https://orcid.org/0000-0002-6174-1481>

e-mail: magdalena.walter-mazur@amu.edu.pl

Abstract. Aims and objectives: Identifying the content of the manuscript (repertoire, provenance, dating; information value in the context of the history of polish musical culture). List of musicians: trace the origin and identification of musicians. **Methods:** methods of external and internal criticism of a musical source, historical methods. **Results and conclusion:** Determination that the manuscript PL-Pu Rpm7642 consists of fragments of eight other manuscripts, created in at least three different musical centers, and approximate determination of their repertoire. Indication of the reason for such unusual content: connection with the activities of prof. Adolf Chybiński, most likely the previous owner of the manuscript. Identification of the list of musicians as coming from the Cracow Jesuit music dormitory, dated 1735; in addition to musicians known from other sources, the examined manuscript brings information about four new musicians and supplements data about six previously recorded ones.

Keywords: University Library in Poznań, musical culture of the 17th and 18th centuries, musical manuscripts, Jesuit music boarding schools.

* Artykuł powstał w ramach projektu NPRH „Słownik muzyków Rzeczypospolitej XVIII wieku” (kierownik: dr hab. prof. UW Irena Bieńkowska).

Rękopis PL-Pu Rpm7642¹ znalazł się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu najprawdopodobniej jako część spuścizny Adolfa Chybińskiego², która została przekazana księżnicy po śmierci uczonego przez jego żonę Marię w roku 1953³. W spisany w latach 80. indeksie rękopisów muzycznych biblioteki pod wymienioną sygnaturą (wówczas prawdopodobnie nadaną) widnieje informacja, iż są to „[f]ragmenty ksiąg głosowych (bardzo zniszczone) | XVI/ XVII w., rękopis jezuicki z Przemyśla”; przeprowadzona krytyka wewnętrzna i zewnętrzna źródła dowiodła, iż opis ten tylko częściowo jest zgodny ze stanem faktycznym. Analiza właściwości fizycznych, notacyjnych, duktów pisma i repertuaru poznańskiego manuskryptu pozwala stwierdzić, że jego 27 kart to osiem fragmentów rękopisów o różnej proveniencji, zawierających przekazy różnych kompozycji, dla których wspólnym mianownikiem jest przynależność do repertuaru nieszpornego. Trzy z tych fragmentów pochodzą, według zanotowanych na nich inskrypcji, z ośrodków jezuickich (Przemyśl, Kraków). Trzy są datowane: odpowiednio na 1669, 1671 i 1737 rok; dwa dawniejsze według informacji na karcie tytułowej (bardzo nieczytelnej) zawierają kompozycje Giovanniego Antonia Rigattiego. Można się domyślać, że Chybiński złożył razem strzępy różnych rękopisów z przekazami kilku kompozycji w celu wykorzystania

¹ PL-Pu to siglum Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu (BUAM) stosowane w Międzynarodowym Katalogu Źródeł Muzycznych (RISM – Repertoire International des Sources Musicales). Obecnie w BUAM rękopis nosi sygnaturę Rpm7642.

² Adolf Chybiński (1880–1952) – jeden z twórców polskiej muzykologii akademickiej; studia muzykologiczne zakończone obroną doktoratu odbył w Monachium. Habilitował się na Uniwersytecie Lwowskim i tam kierował Zakładem Muzykologii w latach 1913–1941. Po wojnie odbudował muzykologię poznańską i był kierownikiem tutejszego Zakładu Muzykologii od 1945 roku do śmierci. Zdecydowana większość spośród jego ponad 650 prac naukowych była poświęcona dziejom polskiej kultury muzycznej, przy czym szczególne znaczenie miały jego pionierskie badania źródłowe nad dawną muzyką polską oraz liczne edycje. Wiele prac Chybiński poświęcił także muzyce współczesnej i etnomuzykologii. Wykształcił pierwsze powojenne pokolenie profesorów muzykologii w Polsce; ponadto był redaktorem czasopism muzykologicznych, krytykiem muzycznym i popularyzatorem wiedzy o muzyce. Z.M. Szweykowski, *Chybiński Adolf*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna*, t. 2, red. A. Chodkowski, E. Dziębowska i in., Kraków 1984, s. 197–199.

³ Według informacji przekazanej mi przez Panią Alicję Zabrocką z Pracowni Zbiorów Muzycznych BUP rękopisy muzyczne pochodzące ze spuścizny Chybińskiego nie mają indywidualnych wpisów w księdze akcesyjnej. Zachował się jedynie zbiorczy wpis o przekazaniu spuścizny. Na temat wojennych losów bezcennej kolekcji muzykaliów zgromadzonych przez Chybińskiego zob. M. Walter-Mazur, *Brakujące głosy czterech kompozycji Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego i trzech jemu przypisywanych odnalezionych w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu*, „Muzyka” 2023, nr 3.

ich podczas zajęć ze studentami w charakterze materiału poglądowego, zapewne jeszcze we Lwowie⁴. Nie wiemy niestety, gdzie te materiały pozyskał.

Opisana wyżej analiza zawartości rękopisu PL-Pu Rpm7642 i odpowiednie jego ułożenie pozwoliły na wyodrębnienie w nim następujących fragmentów utworów⁵:

A. Giovanni Antonio Rigatti, *Magnificat*

1r karta tytułowa: „Magnificat a cz.[?] | 7 Voc. ex [...] | Antonio Rigatti | Jacobus Żaczkowski | Org[anarius] [...] | Paul[us] Łączkow[ski] [Żaczkowski?] | mp | Requiescat in pace | AD 1669”

1v⁶ organo (fragm.)

B. Giovanni Antonio Rigatti, *Dixit dominus* [in D]

1r karta tytułowa: „Psalm Dixit d(omi)nus domino [...] | Auctore Rigaty | Per me scriptum Jacobum Żarko[...] | organa[rium] Wisocy[...] | Anno dni 1671 die 24 Junij | Laudetur SS Sacramentum | [szyfrogram:] J [?] J.S.H.S)SK | S? [?] C G S N [?] | Sancte Jacobe ora [pro nobis?]”

1v organo

2r–2v Alt

3r–3v Tenor 1

4r–4v Tenor 2

5r–5v Bas

6r–6v organo

C. Anonim, *Dixit dominus* [in C] [skryptor Żaczkowski/Żarkowski]

1r–1v Sopran 1 [?]

2r–2v Sopran 2 [?]

3r–3v Alt

⁴ Taką hipotezę uprawomocnia przykład innych fragmentarycznie zachowanych rękopisów, które znajdowały się w teczce opisanej przez Chybińskiego jako „Materiały do paleografii”. Znajdował się w niej niezwykle cenny pasek z zapisem XIII-wiecznego motetu pochodzący z oprawy graduła klarysek starsządeckich oraz jeszcze cenniejsze, nie tylko z polskiej perspektywy, tzw. fragmenty lwowskie, zawierające m.in. całości bądź fragmenty kompozycji najważniejszych twórców polifonii XV i początków XVI wieku: Guillaume’a Dufaya i Josquina des Prés.

⁵ Zgodnie z praktyką XVII- i XVIII-wiecznych zespołów wokально-instrumentalnych utwory są zapisane nie w partyturze, lecz w taki sposób, że każdy głos wokalny i każda partia instrumentalna znajdują się na osobnych kartach. W cudzysłowie przytoczono treści kart tytułowych i nagłówków, w nawiasach kwadratowych uzupełnienia i uwagi autorki.

⁶ W rękopisie brak foliacji. Oznaczenia wprowadzono na użytek artykułu; wynikają one z odpowiedniego uporządkowania kart, poprzedzonego analizą zawartości manuskryptu.

4r–4v Tenor

5r–5v Bas

6r–6v [skrzypce 1?]

D. Anonim, *Laudate pueri*

1r karta tytułowa: „Nro 2do | Concerto de Deo | Psalmus Laudate pueri D(omi)num | a 7 | A 9 | Basso solo | Violinis 2 | Clarinis 2 | Fagotto et Organo | Ex Rebus A. Paiączkowski | Soc. I. | [...] 1737”

1v [spis nazwisk] „Respektowi”

2r [spis nazwisk] „Regerst [sic!] P. Starszych | Chłopci”

2v – pusta

E. Anonim, *Laudate pueri* [in B]

2r–2v Sopran, nagłówek: „Canto 2ndo M. K. Soc. J”

3r–3v Alt

4r–4v Tenor

5r–5v Bas

F. Anonim, [Antyfony maryjne]

1r–2v Tenor stopka: „Tom. 2 Chori Premisl. Col. S.J. num 20, 21, 22” (*Quam pulchra, Jubilate universi populi, Nigra sum, Currite populi*)

3r–4v Bas (*Nigra sum, Currite populi, Jubilate universi populi*)

G. Anonim, *Beatus vir* [in G?]

1r–1v Tenor

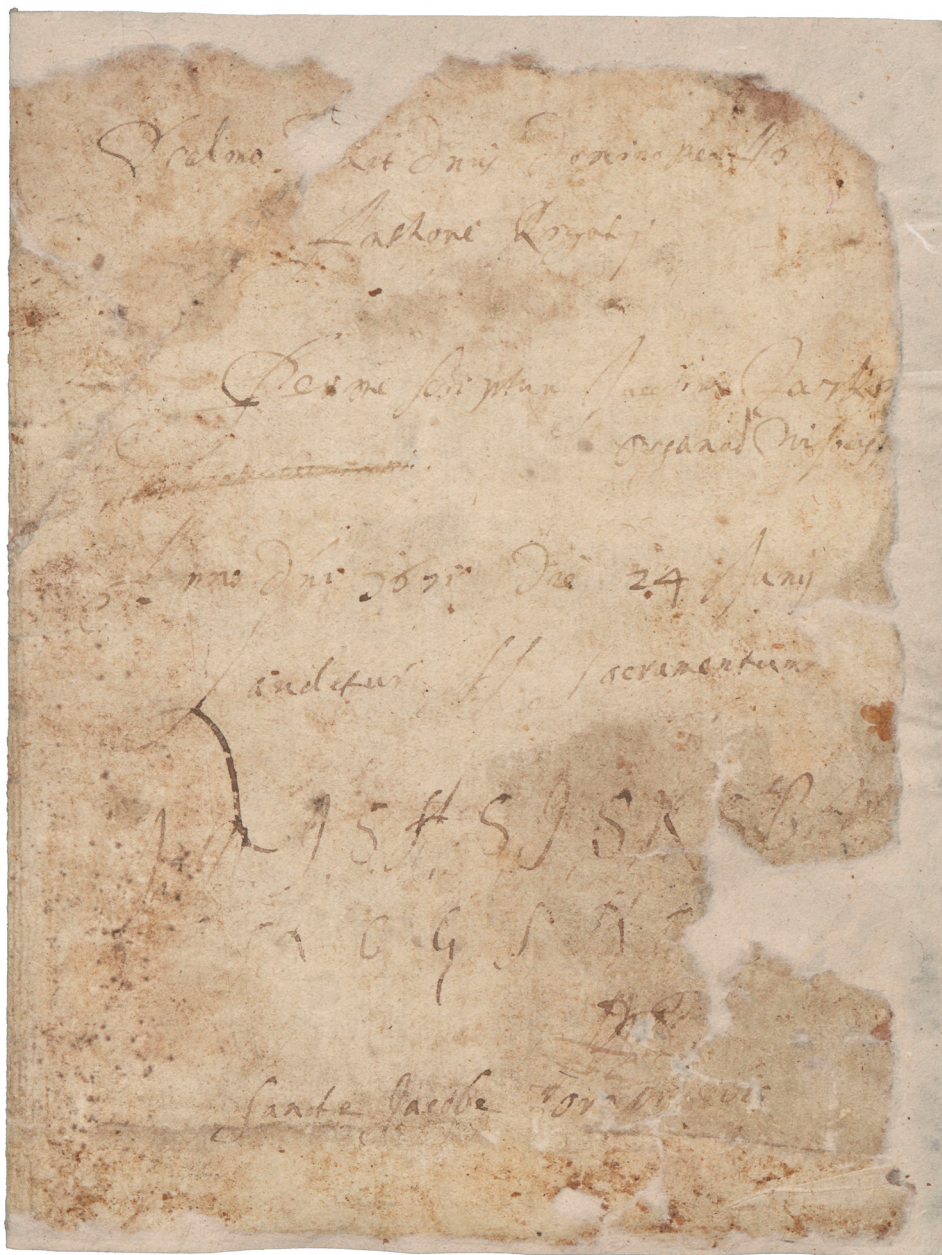
2r–2v Bas

3r–3v [skrzypce?]

H. Anonim, *Salve Regina*

1r–1v Tenor

Fragmentaryczne zachowanie źródła nie ułatwia odczytania i formułowania na jego podstawie solidnych ustaleń. Mimo to pewną wartość informacyjną w kontekście badań nad polską kulturą muzyczną mają przede wszystkim te fragmenty, w których poza samym zapisem muzycznym pojawiają się inskrypcje, a więc A, B, D i F. Dwa pierwsze są zarazem pozostałościami najstarszymi (1669, 1671), a ich karty tytułowe niestety są już bardzo nieczytelne (il. 1). Oba są zapisane ręką nieznanego dotąd muzyka, organisty Żaczkowskiego lub Żarkowskiego, którego dukt pisma rozpoznajemy także we fragmencie C. Muzyk ten na karcie tytułowej fragmentu B podpisał się jako „organarius Wisocy[?]”, choć lekcja jest na tyle utrudniona, że odczytanie to należy traktować jako

Il. 1. PL-Pu Rpm7642, fragm. B, 1r: karta tytułowa
Źródło: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu.

hipotetyczne. Jeśli skryptor działał w ośrodku o nazwie Wysoka/Wysokie, to z uwagi na istnienie ponad 20 miejscowości o tej nazwie w dawnej Rzeczypospolitej trudno wybrać właściwą, a trzeba przyznać, że wskazanie takie bardzo dowartościowałoby ów ośrodek muzyczny. Fragmenty oznaczone jako A i B zawierają niepełne zapisy niektórych głosów dwóch kompozycji Rigattiego (1613–1648) – duchownego, śpiewaka i kompozytora działającego w Wenecji. Cieszył się on w XVII wieku znaczną sławą i wiele jego utworów ukazało się drukiem. W zakresie kompozycji religijnych Rigatti rywalizował nawet z Monteverdim – badacze sądzą tak, ponieważ w tym samym roku co „Boski Claudio” wydał on obszerny zbiór kompozycji religijnych⁷. Z tej właśnie edycji, zatytułowanej *Messa e salmi parte concertati*⁸, pochodzi *Magnificat*, fragmentarycznie zachowany w PL-Pu Rpm7642. Należy też zwrócić uwagę, iż oba psalmy *Dixit Dominus* zapisane przez Żarkowskiego/Żaczkowskiego są przeznaczone na dużą obsadę wykonawczą obejmującą co najmniej osiem głosów (przynajmniej pięć głosów wokalnych i trzy instrumentalne). Błyskotliwy styl tych utworów stawiał przed wykonawcami spore wymagania. Obecność tak ambitnego repertuaru w nieznanym dotąd ośrodku w drugiej połowie XVII wieku, kiedy to Rzeczpospolita leczyła rany po potopie szwedzkim, jest dość nieoczekiwana.

Fragmenty E i F pochodzą, podobnie jak niżej omówiony fragment D, z ośrodków jezuickich. W nagłówku fragmentu E zapisano niestety tylko monogram jezuita M.K., zapewne właściciela rękopisu, co z uwagi na wielu znanych zakonników o takim monogramie związanych z działalnością muzyczną Towarzystwa Jezusowego⁹ nie pozwala na wysnucie żadnych wniosków. Natomiast fragment F jest niewielką pozostałością liczącej przynajmniej 22 obiekty kolekcji religijnych utworów wokально-instrumentalnych, być może antyfon lub szerzej – kompozycji proprialnych, należącej do kapeli jezuickiej w Przemyślu. Działające prężnie kapele jezuickie tworzyli głównie absolwenci i uczniowie tzw. burs muzycznych. Informacje na temat działalności i uposażenia bursy przemyskiej są dość skąpe i obejmują lata 1617–1773¹⁰, zachowany w Poznaniu fragment kolekcji byłby jedynym muzycznym śladem po jej zapewne bogatym zbiorze muzykaliów.

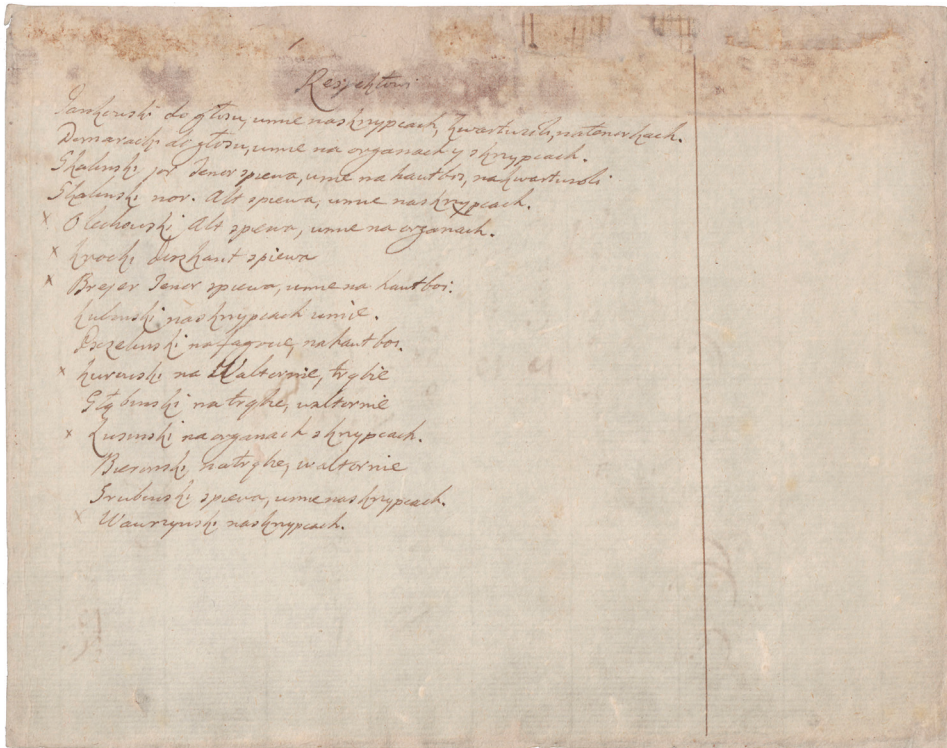
⁷ J. Roche, *Giovanni Antonio Rigatti*, w: *New Grove Dictionary of Music and Musicians*, red. S. Sadie, wyd. 2, London 2001.

⁸ Wenecja, Bartolomeo Magni, 1640. W tym samym roku i u tego samego wydawcy Monteverdi opublikował swoje *Selva morale e spirituale*.

⁹ Zob. L. Grzebień, J. Kochanowicz, *Słownik jezuitów muzyków i prefektów burs muzycznych*, Kraków 2002, passim.

¹⁰ J. Kochanowicz, *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych*, Kraków 2002, s. 194–196.

Niecodziennie spotykaną w rękopisach muzycznych zawartość prezentuje fragment D. Jest to obwoluta mieszcząca dawniej głósy do psalmu *Laudate pueri* na bas solo i zespół instrumentalny¹¹ (il. 2 i 3). Obecnie jest rozdzielona

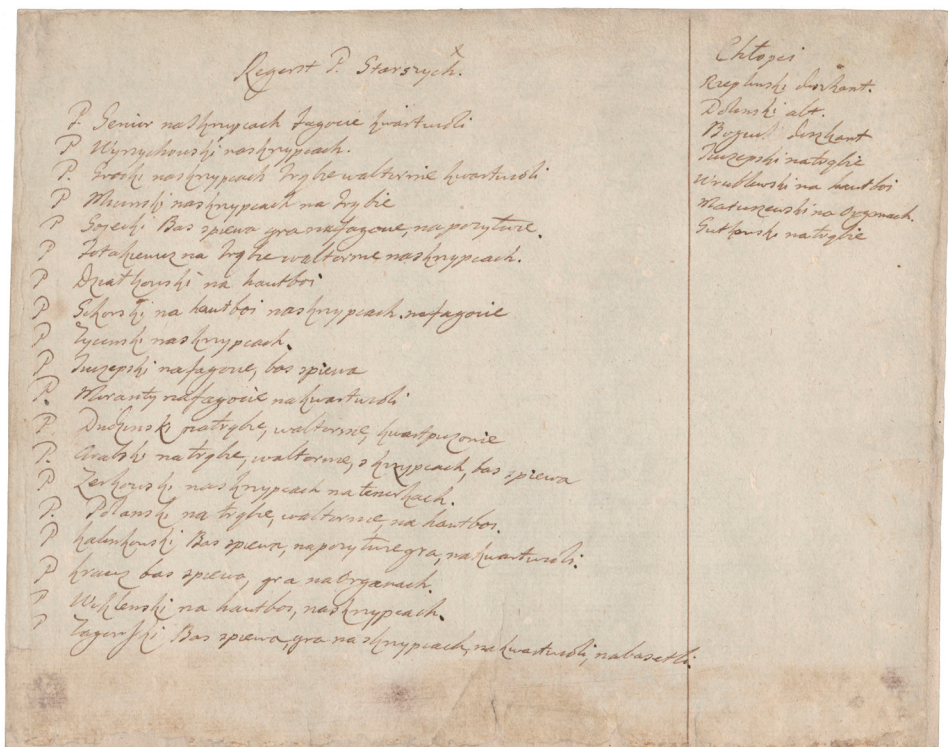
Il. 2. PL-Pu Rpm7642, fragm. D, 1v: spis muzyków

Źródło: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu.

na dwie karty o wymiarach 21 × 16 cm, z widocznym śladem dawnego wzmocnienia (lub wklejenia kart rękopisu) na grzbiecie, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz obwoluty. Strona 1r jest stroną tytułową, natomiast 1v i 2r, czyli wewnętrzne strony dawnej obwoluty, kryją spis muzyków kapeli bursy jezuickiej, z podziałem na Panów Starszych, Respectivi i Chłopców¹². Orientacja

¹¹ Głósy psalmu *Laudate pueri* oznaczone jako fragment E, mimo zbieżności tytułu, nie należą do tej obwoluty i pochodzą najpewniej z innego rękopisu, gdyż są pozostałością utworu przeznaczonego na inną obsadę; ponadto karty, na których głósy są zapisane, mają też mniejsze wymiary (19,5 × 15,5 cm) niż obwoluta oznaczona jako fragment D.

¹² Rezydenci jezuickich burs muzycznych dzielili się na trzy kategorie: *inscripti bur-sae*, czyli chłopcy zapisani najczęściej przez rodziców lub opiekunów do bursy, gdzie na mocy kontraktu mieli pobierać naukę śpiewu i gry na określonych instrumentach przez

Il. 3. PL-Pu Rpm7642, fragm. D, 2r: spis muzyków

Źródło: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu.

lustra tekstu oraz nachodzenie tekstu na ślady po wzmacniającym pasku świadczą o tym, że ów spis muzyków został potraktowany jako makulatura i wykorzystany do stworzenia obwoluty.

Nazwisko właściciela rękopisu, Ambrożego Pajączkowskiego¹³, pozwala powiązać manuskrypt z kapelą krakowskiej bursy jezuickiej przy kościele

okres najczęściej trzyletni, a następnie służyć dalej jako *respectivi*, czyli uczniowie, którzy zdobywszy już pewne kwalifikacje, „odpracowywali” naukę nieodpłatnie, ucząc młodszych i grając w kapeli, oraz *salariati* – zawodowi, wykształceni już w pełni muzycy, którzy grali w kapeli i nauczali muzyki, pobierając za to pensję. Zob. J. Kochanowicz, *Edukacja muzyczna w kolegiach jezuickich Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, w: *Universalis et particularis. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia*, red. B. Bohdanowicz, T. Jeż, Warszawa 2018, s. 380–382.

¹³ Urodzony w Wiśliczu, wstąpił do jezuitów w Krakowie w 1725 roku, tam studiował teologię w latach 1734–1738, a następnie, w latach 1741–1744, był prefektem bursy muzyków. Aż do rozwiązania zakonu pełnił różne funkcje w różnych ośrodkach, lecz zapisano o nim, iż nadawał się przede wszystkim do prowadzenia burs muzycznych. Zmarł w 1775 roku w Ostrogu. L. Grzebień, J. Kochanowicz, op. cit., s. 163.

św. św. Piotra i Pawła. Na marginesie warto dodać, że zachował się jeszcze jeden rękopis należący w przeszłości do Pajęczkowskiego: kolęda Christiana Rucińskiego *Ey, ey nostrates* z roku 1742, z której jedyny zachowany głos (baso) jest przechowywany w Bibliotece Diecezjalnej w Sandomierzu (sygn. 393/A VIII 33). Tych kilka kart z rękopisów należących do Pajęczkowskiego to, jak się wydaje, jedyne zachowane relikty zaginionej imponującej kolekcji nut krakowskiej bursy, o której mamy wyobrażenie dzięki zachowanym indeksom z lat 1737, 1738 i 1740¹⁴. Też o pochodzeniu przedmiotowych dwóch kart z Rpm7642 z krakowskiej bursy potwierdza i to, że dukt pisma kopisty spisu muzyków jest obecny także w cennym dla poznania działalności krakowskiej kapeli jezuickiej krakowskim rękopisie Biblioteki Jagiellońskiej o sygnaturze 180¹⁵.

Spis muzyków jest podzielony na trzy części i obejmuje łącznie 40 nazwisk: *respectivi* – 15 muzyków: Jankowski, Domaracki, Skalinski [I], Skalinski [II], Olechowski, Krocki, Brejer, Kubinski, Pszczelinski, Kurowski, Głębowski, Lusinski, Biernacki, Srubinski, Wawrzynski; *salaricati* (Panowie Starsi) – 19 muzyków: Pan Senior [bez nazwiska], Wyrzychowski, Grocki, Micinski, Sojecki, Fotakiewicz, Dziatkowski, Sokorski, Życimski, Tuczeński, Moranty, Dudzinski, Arabski, Zerkowski, Polański, Kalinkowski, Krauz, Wikleński, Zagorski; *inscripti* (chłopcy) – 7 uczniów: Rzepkowski, Dolenski, Bogucki, Tuczeński, Wrublewski, Matuszewski, Gutkowski.

Zdecydowana większość nazwisk wymienionych muzyków pokrywa się ze znanymi nam już nazwiskami muzyków działających u krakowskich jezuitów¹⁶. Analiza dat zapisów uczniów i kontraktów muzyków opłacanych utrwalonych w PL-Kj 180 oraz spisów muzyków z PL-Kj 2431 pozwalają datować „poznański” spis na okolice roku 1735. Pojawiają się tu bowiem nazwiska muzyków, którzy według archiwaliów krakowskich zakończyli służbę w roku 1735: Biełuńskiego, Skalińskiego I, Pawła Fotakiewicza/Foltakiewicza, Jankowskiego.

Pora postawić pytanie, co zatem wnosi do naszej wiedzy o muzykach krakowskiej bursy fragment rękopisu Rpm7642 z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Otóż w stosunku do obszernych danych zebranych przez Iwonę Tylkę w spisie z poznańskiego rękopisu pojawia się czterech nowych muzyków: dwóch o nieodnotowanych do tej pory nazwiskach (Sutkowski

¹⁴ PL-Kj 2431 *Liber resignationum burae regiae musicorum Collegii Craco: Soc: Iesu: ad Sanctum Petrum*, passim. Inwentarze opublikowane w: J. Kochanowicz, *Słownik geograficzny...*, s. 93–113, z błędną datą 1757 zamiast 1737 na s. 104.

¹⁵ PL-Kj 180 *Inventarium instrumentorum musicorum chori Collegii Cracoviensis Soc. Iesu, ad S. Petrum, in visitatione patris provincialis a. 1686 ... conscriptum*, s. 70.

¹⁶ Najobszerniejsze opracowanie zawierające dane biograficzne 611 muzyków krakowskiej bursy w: I. Tylka, *Instrumentaliści i wokaliści kapeli jezuickiej kościoła ss. Piotra i Pawła w Krakowie*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars” 2014, nr 2.

i Domaracki) oraz dwóch o nazwiskach już znanych, którzy jednak najprawdopodobniej są różni od noszących je muzyków odnotowanych w źródłach krakowskich (Bogucki¹⁷ i Skaliński II¹⁸). Ponadto dość dokładne określenia specjalności muzyków w spisie z rękopisu Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu pozwalają uzupełnić wiedzę o znanych już śpiewakach i instrumentalistach:

1) Lusinski – respekt, skrzypek i organista, wydaje się tożsamy z Tomaszem Lusińskim o nieznaney dotąd specjalności¹⁹;

2) Skalinski I – respekt, tenorzysta, kwartwiolista, oboista, najpewniej jest tożsamy z F. Skalińskim o nieznaney specjalności²⁰;

3) Jankowski – respekt, tożsamy zapewne z wymienionym przez Tylkę Wojciechem Jankowskim – dyszkancistą²¹; dowiadujemy się, że grał także na skrzypcach i kwartwioli;

4) Krauz – identyczny zapewne z wymienionym przez Tylkę Józefem Krauzem/Krausem, kompozytorem²², figuruje w poznańskim spisie jako Bas i organista;

5) Wyrzychowski – skrzypek, jest zapewne tożsamy z Wojciechem Wierzychowskim, muzykiem nieznaney specjalności²³.

Właściwie należałoby wyrazić żal, że zachowany w PL-Pu Rpm7642 spis muzyków jezuickich pochodzi z kapeli krakowskiej, a nie z innego ośrodka. O działalności tej bursy i kapeli przy kościele św. św. Piotra i Pawła, najznacniejszej instytucji jezuickiej kształcącej muzyków w Polsce, a przez to niezwykle ważnej dla kultury muzycznej Rzeczypospolitej XVII i XVIII wieku, wiemy stosunkowo dużo, przede wszystkim znamy ponad 600 uczniów i muzyków w niej działających. Do tej ogromnej jak na polskie warunki liczby dopisać zatem należy kolejnych czterech muzyków. Można jednak mieć nadzieję, że wszystkie te drobne informacje odczytane z fragmentarycznie zachowanych źródeł przechowywanych w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu pod sygnaturą PL-Pu Rpm7642 posłużą w jakimś stopniu do uzupełnienia naszej wiedzy na temat rodzimej dawnej kultury muzycznej.

¹⁷ Znany już Jakub Bogucki został zapisany do bursy dopiero w 1739 roku. Ibidem, s. 436.

¹⁸ W rękopisie PL-Kj 180 utrwalony jest zapis F. Skalińskiego z 1730 roku, na cztery lata nauki i rok respektu. W PL-Pu Rpm7642 wymienionych jest dwóch Skalińskich, zapewne braci, o różnych specjalnościach. Tylka nie wymienia drugiego muzyka o takim nazwisku.

¹⁹ I. Tylka, op. cit., s. 455.

²⁰ Zob. przyp. 15.

²¹ I. Tylka, op. cit., s. 445.

²² Ibidem, s. 451.

²³ *Słownik muzyków Rzeczypospolitej XVIII wieku* (w przygotowaniu), u Tylki nie występuje.

Bibliografia – References

- Grzebień L., Kochanowicz J., *Słownik jezuitów muzyków i prefektów burs muzycznych*, Kraków: Wydawnictwo WAM 2002.
- Kochanowicz J., *Edukacja muzyczna w kolegiach jezuickich Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, w: *Universalis et particularis. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia*, red. B. Bohdanowicz, T. Jeż, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2018, s. 378–394.
- Kochanowicz J., *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych*, Kraków: Wydawnictwo WAM 2002.
- Roche J., *Giovanni Antonio Rigatti*, w: *New Grove Dictionary of Music and Musicians*, red. S. Sadie, wyd. 2, London: Grove's Dictionaries 2001, s. 377–378.
- Szweykowski Z.M., *Chybiński Adolf*, w: *Encyklopedia muzyczna PWM. Część biograficzna*, t. 2, red. A. Chodkowski, E. Dziębowska i in., Kraków: PWM 1984, s. 197–199.
- Tylka I., *Instrumentaliści i wokaliści kapeli jezuickiej kościoła ss. Piotra i Pawła w Krakowie*, „Liturgia Sacra. Liturgia – Musica – Ars” 2014, nr 2, s. 427–478.
- Walter-Mazur M., *Brakujące głosy czterech kompozycji Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego i trzech jemu przypisywanych odnalezione w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu*, „Muzyka” 2023, nr 3, s. 45–46.

Magdalena Walter-Mazur

Zagadkowy rękopis muzyczny PL-Pu Rpm7642 i znaleziony w nim spis muzyków jezuickich z pierwszej połowy XVIII wieku

Streszczenie. Cele artykułu: rozpoznanie zawartości rękopisu (repertuar, proveniencja, datowanie; wartość informacyjna w kontekście historii kultury muzycznej Rzeczypospolitej); ustalenie pochodzenia spisu muzyków i identyfikacja muzyków. **Metody:** metody krytyki zewnętrznej i wewnętrznej źródła muzycznego, metody historyczne. **Wyniki:** ustalenie, że rękopis PL-Pu Rpm7642 składa się z fragmentów ośmiu innych, powstałych przynajmniej w trzech różnych ośrodkach rękopisów, przybliżone ustalenie ich repertuaru; wskazanie na przyczynę tak nietypowej zawartości: związku z działalnością prof. Adolfa Chybińskiego, najprawdopodobniej poprzedniego właściciela rękopisu; zidentyfikowanie spisu muzyków jako pochodzącego z krakowskiej bursy muzycznej jezuitów, datowanego na rok 1735 – oprócz muzyków znanych z innych źródeł badany rękopis przynosi informacje o czterech nowych muzykach oraz uzupełnia dane na temat ośmiu już wcześniej odnotowanych.

Słowa kluczowe: Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, kultura muzyczna XVII i XVIII wieku, rękopisy muzyczne, jezuickie bursy muzyczne.

Tekst wpłynął do Redakcji 30 maja 2024 roku.

Magdalena Walter-Mazur – dr hab., profesor nadzwyczajny w Instytucie Muzykologii Uniwersytetu im. Adam Mickiewicza w Poznaniu. Zainteresowania naukowe: zagadnienia związane z postrzeganiem kultury muzycznej w jej rozlicznych kontekstach związanych z religią, duchowością, obyczajowością i życiem społecznym. Prowadzi badania źródłowe i repertuarowe na gruncie muzyki polskiej XVII i XVIII wieku. Jest autorką ponad 40 artykułów i kilku monografii, m.in. *Figurą i fraktem. Kultura muzyczna polskich benedyktynek w XVII i XVIII wieku*, Poznań 2014 (wersja angielska: *The Musical Culture of Polish Benedictine Nuns in the Seventeenth and Eighteenth Centuries*, Berlin 2018) oraz dwutomowego katalogu *The Music Manuscripts at the Diocesan Library in Sandomierz* (współautorzy: K. Kaźmierczak, M. Wysocki), Wiesbaden 2021, 2023. Bierze udział w projektach badawczych, takich jak m.in. „Repertuar muzyczny Towarzystwa Jezusowego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1565–1773)” czy „Słownik muzyków Rzeczypospolitej XVIII wieku”.